

Установлюємо та надаємо забезпечення тендерної пропозиції

Чинне вітчизняне законодавство у сфері державних закупівель категорично проти різноманітних варіацій «чорного списку» недобросовісних постачальників. Але в практиці, напевно, більшості закупівельників зустрічались постачальники, які або не підписали договір за результатами проведеної процедури закупівлі, або після визнання їх переможцями взагалі проігнорували свою подальшу участь. Як боротись із такими постачальниками?

Закон України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон про публічні закупівлі, Закон) дає декілька інструментів: забезпечення договору або тендерної пропозиції, технічні вимоги до предмета закупівлі, кваліфікаційні критерії статті 16 Закону та норми статті 17 Закону.

Відповідно до частини 1 статті 14 Закону про публічні закупівлі подання інформації під час проведення процедури закупівлі здійснюється в електронному вигляді через електронну систему закупівель. Отже, якщо замовник встановлює забезпечення тендерної пропозиції у вигляді гарантії, то вона повинна мати електронний формат. Як вимагати та надавати електронну гарантію? Про це ми далі й поговоримо.

Правове закріплення механізму забезпечення тендерної пропозиції

Поняття забезпечення тендерної пропозиції міститься в пункті 8 частини 1 статті 1 Закону, а саме: **забезпечення тендерної пропозиції** — *надання забезпечення виконання зобов'язань учасника перед замовником, що виникли у зв'язку з поданням тендерної пропозиції, у вигляді такого забезпечення, як гарантія.*

Згідно з абзацом 8 частини 1 статті 21 Закону, в оголошенні про проведення процедури відкритих торгів обов'язково зазначають розмір, вид та умови надання забезпечення тендерних пропозицій (якщо замовник вимагає його надати).

Абзаци 15 та 16 частини 2 статті 22 Закону закріплюють, що тендерна документація повинна містити: розмір, вид та умови надання забезпечення тендерних пропозицій (якщо замовник вимагає його надати), розмір, вид, строк та умови надання, умови повернення та неповернення забезпечення виконання договору про закупівлю (якщо замовник вимагає його надати).

Якщо замовник вирішив застосувати механізм забезпечення тендерної пропозиції, то він звертається до норм статті 24 Закону, які його закріплюють.

Замовник має право встановлювати забезпечення тендерної пропозиції, але лише в законодавчо встановлених межах:

при закупівлі робіт — до 0,5 відсотка очікуваної вартості;

при закупівлі товарів або послуг — до 3 відсотків очікуваної вартості.

Нижче наводимо відповідні положення Закону.

Витяг із Закону про публічні закупівлі

Стаття 24. Забезпечення тендерної пропозиції

1. Замовник має право зазначити в оголошенні про проведення процедури закупівлі та в тендерній документації вимоги щодо надання забезпечення тендерної пропозиції.

У разі якщо надання забезпечення тендерної пропозиції вимагається замовником, в тендерній документації повинні бути зазначені умови його надання, зокрема вид, розмір, строк дії та застереження щодо випадків, коли забезпечення тендерної пропозиції не повертається учаснику. У такому разі учасник під час подання тендерної пропозиції одночасно надає забезпечення тендерної пропозиції.

Розмір забезпечення тендерної пропозиції у грошовому виразі **не може перевищувати 0,5 відсотка очікуваної вартості закупівлі у разі проведення торгів на закупівлю робіт та 3 відсотки — у разі проведення торгів на закупівлю товарів чи послуг** на умовах, визначених тендерною документацією.

Установлюємо забезпечення тендерної пропозиції

Відповідно до статті 560 Цивільного кодексу України за гарантією банк, інша фінансова установа, страхова організація (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку. Гарант відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником.

Отже, замовник може вимагати забезпечення тендерної пропозиції у вигляді:

банківської гарантії;

страхової гарантії;

гарантії фінансової установи.

Замовник зазначає про це обов'язково в оголошенні про проведення процедури закупівлі та в тендерній документації. Нижче наводимо приклад фіксування інформації про забезпечення тендерної пропозиції у вигляді банківської гарантії на електронному майданчику Smarttender.biz (Рис.).

Отже, замовник при заповненні оголошення про проведення процедури закупівлі на електронному майданчику Smarttender.biz відкриває вкладку «Гарантія», обирає вид забезпечення (у прикладі, наведеному нижче, це — електронна банківська гарантія), вказує суму забезпечення тендерної пропозиції, але обов'язково в цінових межах, закріплених законом (для робіт — до 0,5 % від очікуваної вартості, для товарів або послуг — до 3 % від очікуваної вартості).

У разі якщо тендерні пропозиції подають стосовно частини предмета закупівлі (лота), то розмір забезпечення тендерної пропозиції замовник встановлює, виходячи з очікуваної вартості предмета закупівлі щодо кожної його частини (лота) (частина 2 статті 24 Закону).

Строк надання тендерної пропозиції замовник встановлює не менше ніж на строк дії тендерної пропозиції (мінімум 90 календарних днів).

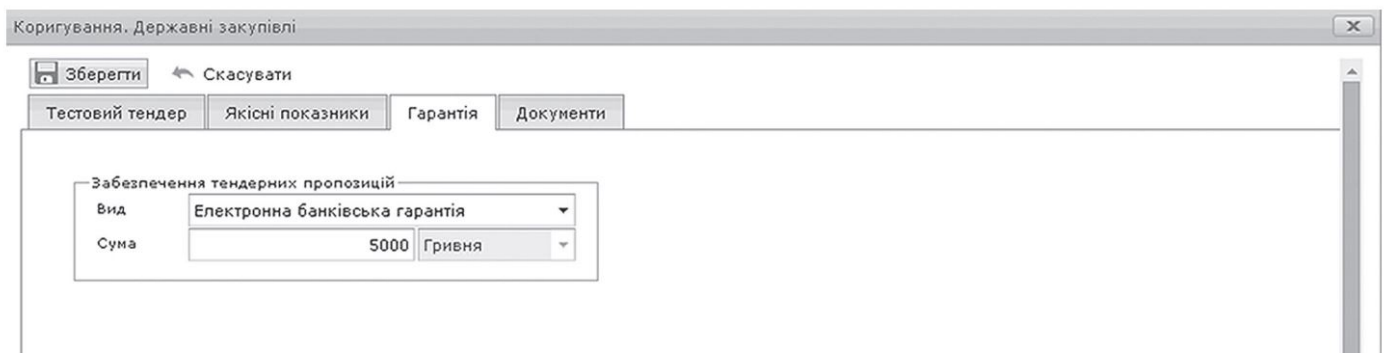

Рис.

Надаємо забезпечення тендерної пропозиції

Учасник при вивченні тендерної документації обов'язково звертає увагу на відповідний розділ «Забезпечення тендерної пропозиції». Якщо замовник встановлює забезпечення тендерної пропозиції, то саме в цьому розділі буде прописано весь механізм надання даного забезпечення.

Відштовхуючись від виду забезпечення тендерної пропозиції, на якому зупинився замовник, учасник вирішує, до якої фінансової установи йому звернутись по відповідну послугу. Після аналізу вітчизняного ринку надання фінансових послуг доходимо висновку,

що станом на 29 квітня 2016 року механізм надання електронних гарантій для участі в тендерах мають установи, вказані в таблиці (табл. 1).

Таблиця 1

№	Найменування	Офіційний сайт	Вид фінансової установи
1	ПАТ «АРТЕМ-БАНК»	http://artembank.com.ua/ua	Банківська установа
2	ПАТ «БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ»	http://www.mbank.kiev.ua	Банківська установа
3	БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»	http://www.ukrcapital.com.ua/	Банківська установа
4	ПАТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ»	www.bisbank.com.ua	Банківська установа
5	ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»	www.pb.ua	Банківська установа
6	ПАТ БАНК «ТРАСТ»	www.banktrust.com.ua	Банківська установа
7	UA-TENDERS	http://www.ua-tenders.com/	Банківська установа
8	ТОВ «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «АРТФІНБРОК»	www.artfinbrok.com	Фінансова компанія
9	ТОВ «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «КРЕДО-ІНВЕСТ»	http://fccredoinvest.com.ua/	Фінансова компанія
10	ТДВ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «СМАРТ ІНШУРАНС»	www.smart-insurance.com.ua	Страхова компанія
11	ПРАТ «СК «ГЕШТАЛЬТ»	www.gestalt-insurance.com	Страхова компанія

Ряд фінансових установ протягом квітня закінчували останні приготування до запуску механізму видання електронних гарантій для участі в тендері. Список цих фінансових установ наводимо нижче (табл. 2).

Таблиця 2

№	Найменування	Офіційний сайт	Вид фінансової установи	Орієнтовний початок видання електронних гарантій
1	АТ «ПІРЕУС БАНК МКБ»	http://www.piraeusbank.ua/	Банківська установа	Травень 2016 року
2	ПАТ «АГРОКОМБАНК»	http://www.agrocombank.kiev.ua/	Банківська установа	Травень 2016 року
3	ПАТ «СБЕРБАНК»	www.sberbank.ua	Банківська установа	Травень 2016 року

Після обрання фінансової установи, з якою учасник планує співпрацювати, учасник уточнює механізм отримання електронної гарантії, притаманний обраній установі.

Наприклад, для отримання електронної гарантії в “БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ”, необхідно надати наступні документи:

заява про отримання гарантії, опитувальник клієнта, довідка про установчі документи та керівні органи (за формами Банку);

протокол підприємства на отримання гарантії (за формою банку);

документ, в якому передбачено зобов'язання щодо отримання гарантії (тендерна документація, договір поставки, інше);

zareєстрований установчий документ (статут/засновницький договір/установчий акт/положення);

трудоий договір (якщо по статуту передбачено підписання з керівником контракту);

копію довідки/відомостей з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (надає Державна служба статистики України);

відомості з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;

свідоцтво про реєстрацію платника ПДВ/витяг з реєстру платників податку на додану вартість (**якщо клієнт є платником ПДВ**);

картку зі зразками підписів і відбитком печатки (за формою банку);

паспорт та довідку про реєстраційний номер облікової картки платника податків (або паспорт з відміткою про наявність права здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта) осіб, що мають право 1-го та 2-го підписів (довірених осіб);

накази та протоколи, що підтверджують повноваження осіб, яким надано право 1-го та 2-го підписів;

якщо учасником підприємства є:

фізична особа, то потрібно подавати також копію її паспорта й РНОКПП;

нерезидент (юридична/фізична особа), то потрібно подавати також копії установчих документів;

інша юридична особа, то потрібно подавати також копії установчих документів цього учасника (виписка з ЄДР, установчий документ, відомості з ЄДРПОУ);

схематичне зображення структури власності (якщо одним із учасників є юридична особа);

фінансову звітність за останній рік (баланс, звіт про фінансові результати, податкова декларація з додатками);

реєстр акціонерів (**якщо акціонерне товариство**);

Після надання відповідних документів співробітники банку аналізують дані документи та вирішують, надавати чи не надавати електронну банківську гарантію клієнтові. При позитивному рішенні банківську гарантію надають в електронному форматі з накладенням електронно-цифрового підпису (далі — ЕЦП) відповідальної особи банку (наприклад, у форматі pdf або іншому) за вказаною клієнтом електронною поштою — на флеш-накопичувач для подальшого прикріплення учасником даного документа у складі тендерної пропозиції у відповідну процедуру закупівлі через електронний майданчик.

Зверніть увагу! Необхідно, щоб зазначений у тексті тендерної гарантії підписант співпадав із підписантом, який наклав ЕЦП, для уникнення формальних підстав для відхилення тендерної пропозиції замовником.

Як замовник може перевірити отриману електронну гарантію?

Фінансові установи використовують два способи накладення електронно-цифрового підпису на документ — тендерну гарантію. Фінансовим установам рекомендовано вказувати в колонтитулах тендерної гарантії посилання на програмний комплекс, яким накладено ЕЦП.

Перший спосіб: за допомогою програмного комплексу [M. E. Doc](#).

У зв'язку із тим, що файл після накладення ЕЦП (підпис та печатка) зашифровано, для його відкриття необхідно використовувати програмний комплекс [M. E. Doc](#). Перевірка ЕЦП здійснюється за допомогою функціональних можливостей програмного комплексу [M. E. Doc](#).

Другий спосіб: за допомогою програмного комплексу «ІТ Користувач ЦСК-1».

При накладанні ЕЦП зазначеним програмним комплексом файл є доступним для перегляду без необхідності використання окремого програмного забезпечення.

Перевірка ЕЦП здійснюється онлайн на сайті Центрального засвідчувального органу за посиланням — <http://czo.gov.ua/verify>

Направлення вимоги щодо сплати гарантійних коштів

Законодавчо закріплено вичерпний перелік ризиків, які покривають забезпеченням тендерної пропозиції. Відповідно до частини 3 статті 24 Закону забезпечення тендерної пропозиції не повертають у разі:

відкликання тендерної пропозиції учасником після закінчення строку її подання, але до того, як сплив строк, протягом якого тендерні пропозиції вважаються чинними;

непідписання учасником-переможцем торгів договору про закупівлю;

ненадання учасником-переможцем нижченаведених документів, які засвідчують відсутність підстав [строк — не більше 5 (п'яти) календарних днів з дати оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір];

ненадання переможцем процедури торгів забезпечення виконання договору про

закупівлю після отримання повідомлення про намір укласти договір, якщо надання такого забезпечення передбачено тендерною документацією. У разі виникнення одного з вищеперерахованих випадків замовник на адресу гаранта (зазначено в тексті гарантії) поштою надсилає належним чином оформлений (підпис, печатка) оригінал письмового листа-вимоги. Приклад наводимо нижче.

Приклад листа-вимоги

ОФОРМЛЮЮТЬ НА ФІРМОВОМУ БЛАНКУ

Менеджерові по роботі з клієнтами
ПАТ «Артем-банк»
Іваненко В. В.

№ 14444 від «25» квітня 2016 р.

Щодо настання гарантійного випадку
та перерахування грошових коштів за гарантією

ЛИСТ-ВИМОГА

КП «Зоря» (ідентифікаційний код за ЄДРПОУ — 12345678), згідно із Банківською гарантією № 444 від «11» квітня 2016 року, що видана Вашою установою за розпорядженням ТОВ «Колос» (надалі — Учасник) на виконання умов процедури закупівлі відповідно до оголошення № 444444444 на закупівлю UA-2016-04-12-000038-а (найменування оголошення, посилання на тендер на офіційному сайті <http://prozorro.gov.ua>), просить Вас сплатити грошові кошти в сумі 5000 (п'ять тисяч грн 00 коп.) за такими реквізитами:

отримувач — **КП «Зоря»** (назва Замовника);

ідентифікаційний код за ЄДРПОУ — **12345678** (Замовника);

поточний рахунок — **р/р 35416000000000, 35417001300000, 35414000000000** (номер рахунка Замовника в комерційному банку або в Державному казначействі);

назва банку або територіального відділу ДКУ — **УДКСУ в Тячівському районі Закарпатської області, МФО — 812016.**

У зв'язку із тим, що Учасник, якого визнано Переможцем торгів, не виконав зобов'язання, передбачені його пропозицією, а саме відкликав тендерну пропозицію після закінчення строку її подання.

(Додаток до даного листа — документи з ідентифікації Бенефіціара) (нотаріально посвідчена картка зі зразками підписів та печатки).

Голова тендерного комітету

підпис

Петров О. О.

Згідно з частиною 5 статті 24 Закону, кошти, що надійшли як забезпечення тендерної пропозиції (у разі якщо їх повертають учасникові), підлягають перерахуванню до відповідного бюджету, а в разі здійснення закупівлі юридичними особами (їхніми об'єднаннями) не за бюджетні кошти — перераховують на рахунок таких юридичних осіб (їхніх об'єднань).

Як замовникові анулювати електронну гарантію?

Законом закріплено вичерпний перелік випадків, коли забезпечення тендерної пропозиції повертають учасникові. Відповідно до частини 4 статті 24 Закону забезпечення тендерної

пропозиції повертають учасникові **протягом п'яти банківських днів з дня настання підстави для повернення забезпечення тендерної пропозиції в разі:**

закінчення строку дії забезпечення тендерної пропозиції, зазначеного в тендерній документації;

укладення договору про закупівлю з учасником, що став переможцем тендеру;

відкликання тендерної пропозиції до закінчення строку її подання;

закінчення процедури закупівлі в разі неукладення договору про закупівлю з кожним з учасників, які подали тендерні пропозиції.

У такому разі замовник направляє лист щодо ануляції тендерного забезпечення. Приклад наводимо нижче.

<i>Приклад листа про ануляцію тендерного забезпечення</i>		
ОФОРМЛЮЮТЬ НА ФІРМОВОМУ БЛАНКУ		
Менеджерові по роботі з клієнтами ПАТ «Артем-банк» Іваненко В. В.		
№ 14466 від «26» квітня 2016 р. <i>Щодо анулювання банківської</i>		
ЛИСТ		
КП «Зоря» (ідентифікаційний код за ЄДРПОУ — 12345678), згідно із Банківською гарантією № 444 від «11» квітня 2016 року, що видана Вашою установою за розпорядженням ТОВ «Колос» (надалі — Учасник) на виконання умов процедури закупівлі відповідно до оголошення № 444444444 на закупівлю UA-2016-04-12-000038-а (<i>найменування оголошення, посилання на тендер на офіційному сайті http://prozorro.gov.ua</i>), повідомляє, що ми звільняємо Вас від зобов'язань за зазначеною гарантією у зв'язку з тим, що укладено договір про закупівлю з учасником-переможцем тендеру (+ додаток до даного листа — документи з ідентифікації Бенефіціара) (<i>нотаріально посвідчена картка зі зразками підписів та печатки</i>).		
Голова тендерного комітету	підпис	Петров О. О.

Отже, ніби складний та незрозумілий механізм забезпечення тендерної пропозиції у вигляді електронної гарантії можна легко опанувати як замовникам, так і учасникам. І застосовувати у своїй повсякденній діяльності.